

Streszczenie pracy doktorskiej

„Sensy i znaczenia nadawane przez adolescentów ich doświadczeniom bycia w związkach uczuciowych”

Imię i nazwisko autora pracy: Kamila Kacprzak

Nr albumu: 334

Imię i nazwisko promotora pracy: Prof. dr hab. Roman Leppert

Imię i nazwisko promotora pomocniczego pracy: Dr Renata Wawrzyniak-Beszterda

Słowa kluczowe: adolescenti, Interpretacyjna Analiza Fenomenologiczna (IPA), sensy i znaczenia, związki uczuciowe

Przedmiot i cel badań wraz z ich naukowym uzasadnieniem

Potrzeba przeprowadzenia badań wynikała z dotychczasowego stanu wiedzy, dotyczącego nawiązywanych relacji przez młodych ludzi i znaczenia, jakie mają nabywane doświadczenia w tym zakresie w perspektywie rozwojowej. W związku z tym, że dostępna jest jedynie wiedza naukowa, która w większości wytworzona została w ramach paradygmatu funkcjonalistyczno-strukturalistycznego, a badania zostały zrealizowane w schemacie badań ilościowych, to istnieje niewiele doniesień z badań, w których dopuszczono do głosu samych adolescentów, pozwalając im na opowiedzenie o swoich doświadczeniach. Opisywanie uczuciowych relacji wyłącznie przy użyciu zastosowanych w badaniach ilościowych wskaźników, np. uczestnictwa w randkowaniu, częstotliwości spotkań, wieku inicjacji seksualnej, stosowanych środków antykoncepcyjnych itp., ogranicza ich zrozumienie jako ważnego elementu rozwoju młodzieży. Randkowanie i tworzenie związków uczuciowych stanowią jedno z zadań rozwojowych, ale może też wiązać się z realizacją pozostałych zadań przewidzianych na okres dojrzewania. Co więcej, w tym czasie kształtują się istotne warunki poprzedzające i różnicujące rezultaty romantycznych związków w dorosłości.

Przedmiotem planowanych badań teoretycznych eksploracyjnych wykonanych w schemacie badań jakościowych były sensy i znaczenia nadawane przez adolescentów ich doświadczeniom bycia w związkach uczuciowych. Celem badań był opis oraz interpretacja

sensów i znaczeń nadawanych przez adolescentów ich doświadczeniom bycia w związkach uczuciowych. W projekcie badawczym zostało sformułowane następujące pytanie badawcze: Jak i jakie sensory oraz znaczenia adolescenty nadają swoim doświadczeniom w byciu w związkach uczuciowych? Tak zdefiniowany przedmiot badań oraz sformułowanie celu badań w kategoriach opisu oraz interpretacji sensów i znaczeń nadawanych przez adolescentów jest ściśle związane z paradygmatem interpretatywnym, z którym spójny jest także wybór podejścia badawczego – Interpretacyjnej Analizy Fenomenologicznej (ang. *Interpretative phenomenological analysis* – IPA).

Metodyka badań

W związku z tym, że głównym założeniem IPA jest uznanie ważności poszczególnych narracji i ukazanie perspektywy każdego z uczestników badań, a więc zrozumienie szczególnego fenomenu w określonym kontekście, badania zostały przeprowadzone na niewielkiej i celowo dobranej grupie, składającej się z sześciu dziewcząt w wieku od dwunastu do osiemnastu lat. Ustalono następujące kryteria doboru osób do badań: posiadanie co najmniej trzymiesięcznego doświadczenia w byciu w heteroseksualnym związku uczuciowym, ale założono, że łączna ilość relacji, w które była zaangażowana respondentka nie powinna przekraczać trzech i w momencie badania nie pozostawała w żadnej relacji, deklaracja bycia osobą umiarkowanie religijnie oraz zamieszkiwanie z obojgiem rodziców, którzy byli razem. Z każdą z dziewcząt, spełniającą kryteria doboru przeprowadzono indywidualny wywiad pogłębiony przy pomocy przygotowanych dyspozycji do wywiadu. Nagrania audio były podstawą do przygotowania transkrypcji wywiadów, które następnie zostały zanalizowane zgodnie z zaleceniami w ramach wybranego podejścia badawczego (sporządzenie notatek dotyczących transkrypcji, wyodrębnienie ujawniających się tematów, ich redukcja i wyodrębnienie listy nadrzędnych tematów dla każdego respondenta, a ostatecznie także dla całej badanej grupy).

Wyniki i wnioski z badań

Historie respondentek różniły się między sobą nie tylko jeśli chodzi o posiadane doświadczenia bycia w związku uczuciowym, ale również ze względu na to, co uznawały one za istotne i na czym skupiają swoją uwagę tworząc narracje. W rozdziale poświęconym wynikom analiz omówione zostały te ujawniające się tematy, które okazały się być wspólne dla całej grupy, ale z zachowaniem idiograficznego skupienia na jednostce i wrażliwością na kontekst, w jakim każdy z tematów ujawnił się u poszczególnej osoby. Strukturę raportu z badań wyznaczył hierarchiczny porządek 6 nadrzędnych ujawniających się tematów:

a) edukacyjny aspekt bycia w związku, b) społeczny aspekt bycia w związku, c) uczuciowy aspekt bycia w związku, d) relacyjny aspekt bycia w związku, e) poczucie własnej wartości i asertywność, f) zakończenie trwania związku. Nadawane przez nich sensy i znaczenia stanowiły przedmiot pogłębionych analiz, osadzonych w określonym kontekście i udokumentowanych stosownym cytatem wyodrębnionym z transkrypcji wywiadu. Uzyskane wnioski zostały odczytane w ramach przyjętych perspektyw, które wyznaczyły dodatkowe pytania badawcze, sformułowane po zakończonej pracy analitycznej zgromadzonego materiału badawczego, wskazano również na praktyczny aspekt przeprowadzonych badań. Po pierwsze, podjęto refleksję na tym, jakie rozwojowe znaczenie mają nabyte przez respondentki doświadczenia. Po drugie, do wyjaśnienia, z czego wynikały przyjmowane przez respondentki sposoby interpretacji stanów emocjonalnych, myśli, zachowań własnych i partnera oraz przebiegu trwania ich związków, posłużyła koncepcja „sposobów relacyjnego” Wyndola Furmana i Elizabeth A. Wehner (1994), teoria miłości jako opowieści Roberta J. Sternberga (2001) i powiązane z nimi następujące kategorie pojęciowe: teoria osobista, narracja, autonarracja. Na ich podstawie można założyć, że adolescenti rozpoczynają związki uczuciowe z szeregiem przedzałożeń o ich istocie i funkcjonowaniu, oczekiwaniami oraz nieświadomymi wzorami zachowań, które mają swoje źródło w innych typach relacji. Sposób interpretacji własnych myśli, stanów emocjonalnych i zachowaniu, a także wnioskowanie o uczuciach partnera i nadawanie znaczeń jego zachowaniem w znacznym stopniu były uzależnione właśnie od wyobrażeń respondentek na temat miłości, które mogły przyjmować formę opowieści o niej. Po trzecie, przeprowadzone analizy umiejscowiono w szerszym kontekście rzeczywistości społecznej, tworzonej w ramach relacji społecznych, wpływu instytucji, mediów czy w perspektywie globalnej. W narracjach respondentek można odnaleźć elementy funkcjonujących w kulturze dyskursów o miłości, szczególnie dyskursu utilitarnego (lub wspierającego) oraz romantycznego. O ile funkcjonujące dyskursy stanowią źródło nadawanych sensów i znaczeń, to są one weryfikowane pod wpływem gromadzonych doświadczeń i podejmowanej refleksji.

Summary of PhD dissertation

„Senses and meanings given by the adolescents to their experiences of being in romantic relationships”

Author: Kamila Kacprzak

Supervisor: Prof. dr hab. Roman Leppert

Auxiliary supervisor: Dr Renata Wawrzyniak-Beszterda

Key words: adolescents, Interpretative phenomenological analysis (IPA), senses and meaning, romantic relationships

The aim of the study and its scientific justification

The need for research resulted from the current state of knowledge regarding the relationships established by young people and the importance of acquired experience in this area in the development perspective. Most of the research was conducted in the structural-functional paradigm and it is related to how young people date and as a result there are few reports from studies in which adolescents were allowed to speak and tell about your experiences. Describing emotional interactions exclusively in quantitative dimension (e.g. participation in dating, frequency of meetings, age of sexual initiation, contraceptives used, etc.) limits their understanding as an important aspect in the development of teenagers. Dating and creating emotional relationships are one of the developmental tasks, but it can also involve the implementation of other tasks planned for adolescence. What's more, at that time significant conditions prevailing and differentiating the results of romantic relationships in adulthood.

A planned research project aimed at conducting theoretical exploratory research. The aim of the research was the description and interpretation of senses and meanings given by adolescents to their experiences that relate to being in romantic relationships. Formulating the aim of the research in categories of description and interpretation of the meanings and senses made by adolescents justified the chosen approach - Interpretative Phenomenological Analysis. In the planned research project, the subjects of studies were senses and meanings made by adolescents on the basis of their experiences related to being in an emotional relationship.

Research methodics

As far as the sampling method is concerned, due to the specific context which had to be taken into account when trying to understand the specific experience and because IPA researchers are primarily interested in obtaining rich and detailed account in the first person about the experiences and phenomena which are the subject of research, the sample selection was small and purposeful. The selection criteria were established: having at least 3-month experience in being in an emotional and heterosexual relationship, having so far maximum 3 emotional relationships, being moderately religious, living with parents who are together. There were 6 participants (all girls) between 12 and 18 years old. In-depth interview was conducted with each of them with an aid of a prepared schedule. The interviews were recorded, of which the participants had been informed. After collecting the material, interviews were transcribed (word-for-word statements of participants). The basis for work were elaborated notes on the contents of the interview. The next stage involved the conversion of notes into a list of emergent themes and searching for relations between emergent themes, grouping them and creating a structure. An earlier prepared study of each person constituted a basis for further work—searching for patterns within all cases.

Results and conclusion

Respondents' narrations differed from each other not only when it comes to having experiences of being in a romantic relationship, but also because of what they considered as significant and focused on during spinning a tale. In the results section super-ordinate themes were presented classified as recurrent for at least half of the participants' interviews. Six overarching themes emerged: a) relational aspect of being in a romantic relationship, b) emotional aspect of being in a romantic relationship, c) social aspect of being in a romantic relationship, d) the role of self-esteem and assertiveness, e) educational aspect of being in a romantic relationship, f) the ending of a romantic relationship. The senses and meanings given by adolescents were embedded in a specific context with participants' accounts and documented with an appropriate quote selected from the transcript of the interview and interpretations. The findings were read within the assumed perspectives, which had come from additional research questions formulated after the analytic work. The practical aspect of the conducted research was also indicated. Firstly, a reflection was made on the developmental importance of the experience gathered by the respondents. Secondly, the possible source of the respondents' ways of interpretation of emotional states, thoughts, their own and partner behaviours and the course of their relationships was sought. The concept of "relationship view"

presented by Wyndol Furman and Elizabeth A. Wehner (1994), the theory of love as a story proposed by Robert J. Sternberg (2001) and the following conceptual categories associated with them: personal theory, narration, and autonarration were useful to explain what adolescents' understanding resulted from. On their basis, it can be assumed that adolescents begin romantic relationships with a series of preconceptions about their essence and functioning, expectations and unconscious patterns of behaviour that resulted from other types of relationships. The way of interpreting one's own thoughts, emotions and behaviour, as well as inferring about the partner's feelings and giving meanings to his behaviour were largely dependent on the respondents' representation of love, which could take the form of a story about it. Thirdly, the findings were placed in the wider context of social reality, created within the framework of social relations, the influence of institutions, the media or in the global perspective. In the respondents' narratives, the elements of cultural discourses about love, especially utilitarian (or supportive) and romantic discourse were found. Existing discourses can be the source of senses and meanings, however they are verified as the experiences are gathered, and reflection is undertaken.